Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik*, *J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 219. Brașov, Vineri 4 (16) Octomvre 1896.

Tinerii români dela școlele streine.

Décă, precum am arătat în numĕrul de ieri, sunt atât de îmbucurătóre pentru noi constatările lui „Pesti Hirlap“ privitóre la necercetarea aprópe absolută a școlelor poporale de stat din partea școlarilor români, nu tot atât de îmbucurătóre sunt raporturile, în cari ne aflăm în privința acésta față cu școlele medii și superióre unguresci.

Lipsa de școle române superióre și nesuficiența numĕrului școlelor nóstre medii silesc pe cei mai mulțĭ dintre părinții români sĕ-șĭ trimită fiiĭ lor la școle streine. Multe școle medii unguresci au sĕ mulțămescă esistența lor aprópe numai școlarilor români, căci de n'ar fi ei, școlele ar rĕmâné pustii. Cerceteze cine-va programele școlelor medii unguresci de prin ținuturile locuite de Românĭ și se va convinge, că nu esistă aprópe nicĭ o școlă medià maghiară, care sĕ nu fiă cercetată de-un însĕmnat numĕr de Românĭ, ba la unele școle și în unele classe numĕrul elevilor românĭ e chiar în majoritate.

E trist adevĕrul acesta, dér el este cam tot numai urmarea vitregei situațiunĭ politice a timpurilor prin carĭ trecem și, precum am atins mai sus, resultă în cea mai mare parte din cause independente de voința nóstră.

In timpurile de mai înainte, când șovinismul și netoleranța națională nu ajunsese încă în tabĕra adversarilor noștri la acel grad de turbare asiatică, la care se află adĭ, crescerea tinerilor românĭ la școle medii unguresci era mai puțin păgubitóre. Cel puțin tinerilor noștri nu li-se lua așa în nume de rĕu, că sunt Românĭ, în unele locurĭ li-se permitea sĕ se cultive în cât-va și în limba lor maternă, dându-li-se voiă sĕ se constitue în societățĭ literare, ér în câte-va locurĭ propunêndu-li-se chiar și limba română.

Cu cât șovinismul unguresc a luat mai mare sbor, cu atât au fost mai strîmtorațĭ și tinerii noștri dela școlele medii unguresci, răpindu-li-se orĭ-ce mijloc de-a se mai puté cultiva cât de cât și în limba lor română, ba nu sunt tolerațĭ sĕ vorbéscă romănesce nicĭ măcar ei între ei.

Nu mai puțin tristă și strîmtorată este în privința acésta și situațiunea tinerilor românĭ dela școlele superióre unguresci. La Dobrițin, de esemplu, academia ungurescă de drepturĭ, după cum comunică foile unguresci, este cercetată anul acesta de vre-o 12 tinerĭ românĭ; la academia din Șemniț erau în anul școlar trecut vre-o opt tinerĭ românĭ și în anul acesta vor fi, de sigur, tot cam atâția, de nu cum-va mai mulțĭ.

Toțĭ aceștĭ tinerĭ românĭ sunt lipsițĭ chiar și de cele mai elementare mijlóce de cultură națională. N'ar fi imposibil de-a le veni în ajutor, căcĭ orĭ-cât de strîmtorațĭ ar fi, nu este nicĭ un oraș, în care sĕ nu se găséscă câte-o familiă română, unde ei sĕ se pótă concentra; orĭ sĕ li-se pótă pune la îndemână câte-un local potrivit, unde sĕ se adune din când în când, avênd la disposițiune câte-o bibliotecă cu cărțĭ bune românesci, câte-un diar de-ale nóstre etc.

Așa se ajutau tinerii românĭ dela școlele maghiare în timpurile vechĭ și așa s'ar puté ajutora și astădĭ.

E lucru fórte trist, când vedĭ tinerĭ eșițĭ din aceste școle, trecuțĭ prin esamenul de maturitate, ba nu arare-orĭ chiar cu diplome academice, fără de-a avé aprópe nicĭ o cunoscință de istoria și literatura română, ba nicĭ un concept de Dómne-ajută nu sunt în stare sĕ facă în limba lor maternă.

Tinerii noștri aflătorĭ la școle streine simt ei înși-șĭ acest mare neajuns și ar dori bucuros sĕ fiă ajutorațĭ în privința acésta, dér unde și cui sĕ se adreseze după ajutor? Afară de redacțiunile diarelor nóstre românesci, la carĭ sosesc dilnic cererĭ și plângerĭ de felul acesta, ei nicĭ nu sciu măcar la cine sĕ se adreseze.

Chiămațĭ de-a se interesa de acest lucru ar fi în prima liniă conducĕtorii așeḑămintelor și societăților nóstre culturale din partea locului. Aceștia ar face un serviciu fórte mare causei nóstre culturale, décă ar lua asupra lor frumósa problemă, de-a veni în ajutorul tinerilor românĭ dela școlele streine, făcênd ca ei sĕ pótă găsi în fiă-care oraș câte-un focular de cultură națională, fiă măcar cât de modest, punêndu-li-se la disposițiune câte o bibliotecă cu cărțĭ bune românesci, câte-un diar etc.

Décă s'ar introduce odată la noi sistema bibliotecilor ambulante, pentru carĭ noi am pledat de repetite-orĭ, am avé numai decât la îndĕmână unul dintre mijlócele cele mai bune și cele mai ușóre tot-odată, pentru de-a puté veni cel puțin într'o privință în ajutorul acestor tinerĭ ai noștri, fără de-a risca nimic și fără nicĭ o greutate.

La tótă întâmplarea, nu trebue sĕ uităm, că o parte fórte însemnată din inteligența nóstră o dă astădĭ și o va da încă cine scie până când contingentul acelor tinerĭ românĭ, carĭ din sila împrejurărilor cresc și studiéză la școle unguresci, fără a avé cele mai elementare mijlóce de-a se cultiva și în limba lor maternă. Sórtea acestor tinerĭ trebue sĕ ne zacă tuturora adênc la inimă și cestiunea, de a le veni în ajutor pentru a se puté cultiva măcar cât de cât și în limba lor maternă, trebue sĕ preocupe cu seriositate pe bărbații chiămațĭ a îngriji de desvoltarea culturei nóstre naționale.

Conferență electorală română. Aflăm din isvor sigur, că *conferența generală a alegĕtorilor românĭ* va fi convocată *la Sibiiu* pe diua de **12 (24) Octomvre c.** La ordinea dilei va fi ca punct principal *atitudinea, ce trebue s'o ia alegĕtorii românĭ din Transilvania și Ungaria față cu viitórele alegerĭ dietale.* — Avis conducĕtorilor cluburilor nóstre electorale, de-a lua cele mai grabnice disposițiunĭ pentru a se întruni conferențele nóstre electorale din diferitele ținuturĭ, ce trebue sĕ premergă conferenței generale dela Sibiiu!...

CRONICA POLITICĂ.

3 (15) Octomvre.

Diarele opoziționale din Budapesta susțin, că neîntrerupt domnesce mare fierbere în cercul **partidului guvernamental** din causă, că Banfiy disconsideră cu totul pe „corifeii“ de până acum, și nu mai face nicĭ un secret din faptul, că voiesce sĕ-șĭ creeze o „gardă“ tînĕră, care sĕ-l sprijinéscă între orĭ-ce împrejurărĭ. Mai turbat e *Tisza* Kalman în urma procederei arbitrare a lui Banffy și toțĭ aștéptă cu nerăbdare sĕ audă declarațiunile, pe carĭ generalul mamelucilor le va face în curênd, probabil înaintea alegĕtorilor sĕi. Se afirmă, că dintre foștii mamelucĭ nicĭ Teleszky, nicĭ Beöthy Algernon și nicĭ Ladislau Tisza nu vor mai păși ca candidațĭ.

*

Diarul „*Localanzeiger*“ din Berlin publică *interwiewul* unui corespondent al sĕu cu adjutantul-general rusesc **Richter**, în Darmstadt. Etă declarațiunile făcute de adjutantul Țarului: Ovațiunile din Paris nicĭ-decum n'au fost îndreptate contra Germaniei. Au fost atinșĭ în mod fórte plăcut prin faptul, că entusiasmul nemărginit n'a fost conturbat nicĭ un ton discordant. La nicĭ o ocasiune nu s'a făcut pomenire de *revanșă*. Trebue sĕ mărturisesc, că poporul frances s'a purtat escelent, și atât representanții oficialĭ, cât și mulțimea a dovedit mult tact. *Cine se gândesce astădĭ peste tot la resbel?* Care monarch, care popor ar lua asupra-șĭ o astfel de responsabilitate? Despre *armata francesă* generalul rus se es-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Abusul de pedagogie.

De C. R.-Motru.

Sunt d'abia cățĭ-va anĭ de când Pedagogia scientifică a început sĕ fiă aplicată prin școlele nóstre, și cu tóte acestea, sĕ fi venit încă de pe acum vremea sĕ vorbim despre *abusul* ce se face cu dênsa?

Unora — nu mĕ îndoesc — posibilitatea unui asemenea *abus* nicĭ nu le trece prin minte: disciplina pedagogică, îșĭ dic dênșii, e așa de indispensabilă educațiunii omului, încât, orĭ-cât de mult și când s'ar face us de ea, rĕu nu póte sĕ resulte.

In tesă generală, noi le dăm acestora tótă dreptatea. Fără îndoélă, nu se póte face nicĭ-odată abus de *pedagogia indispensabilă educațiunii omului*; întrebarea e numai: ajuns-am noi sĕ cunóscem acea *pedagogia indispensabilă?*

De rĕspunsul ce se dă acestei întrebărĭ depinde intrégа cestiune. Pentru cei ce cred, că Pedagogia scientifică de astădĭ este ultimul cuvênt al esperienței omenescĭ, pentru aceia, de sigur, nu are sĕ esiste vre-o temă: cu cât mai multă pedagogiă, cu atâta mai bine. Pentru cei ce nu împărtășesc însĕ acest optimism și nu cred decât sub multă reservă în eficacitatea atâtor metode ce se dau drept indispensabile spiritului omenesc, pentru aceea téma de abus va fi un obiect de seriósă preocupațiune. Mai cu deosebire va fi momentul de a avea acéstă sémă la începutul practicei pedagogice, atuncĭ când entusiasmul orbesce pe mulțĭ asupra defectelor și întreține între toțĭ o emulațiune de multe-orĭ exagerată. Casul acesta e, după tóte aparențele, la noi. Pedagogii noștri, deși într'un numĕr relativ restrîns, sunt fără păreche, în ceea-ce privesce ardórea cu care aplică metodele învĕțate prin cărțĭ. Lecțiunile lor, pe care le găsim publicate prin reviste și diare, cu puține esceptiunĭ, pot fi recomandate ca modele pentru exactitatea, cu care urméză regulele manualului. Fiă-care dintre pedagogii noștrii aplică pe întrecute treptele și treptișórele formale, cu care vre-un teoretician i-a plăcut sĕ ne simplifice inteligența; ceva mai mult, fiă-care rîvnesce sĕ se arate cel dintâiŭ în aplicarea celor mai nouĕ invențiunĭ pedagogice, — de multe-orĭ fórte curióse, cum de pildă am avut ocasiunea sĕ vedem, în timpul din urmă, pe cele ale unui teoretician al Pedagogii române, de alt mintrelĭ un distins cugetător, invențiunĭ ce se puté pune și în figurĭ geometrice, în scopul de a nu mai lăsa nicĭ o îndoélă, că în sufletul omenesc sĕ póte ceti ca într'o oglindă! Și coincidența curiósă: acele figurĭ aminteau pe cele puse pe unele edițiunĭ ale... *Infernului* lui Dante!

In asemenĭ condițiunĭ, nu mĕ sfiesc a afirma, că mai bine lipsă de orĭ-ce sciință pedagogică, și sĕ se lase profesorului bunul sĕu simț, căcĭ, povățuit de bunul simț, fiă-care se va ține mai reservat, decât sĕ i-se dea o îndrăsnélă nepotrivită cu micile adevĕrurĭ presărate, icĭ și colo, prin acele manuale pretinse scientifice!

Și când dic *micile adevĕrurĭ*, póte dic prea mult.

Décă Pedagogia ar face astădĭ o deplină întrebuințare de tóte adevĕrurile descoperite în filosofie și mai ales în Psichologie, tot ar rĕmâné de discutat, décă-șĭ are — fiă și de acum înainte măcar — asigurat séu nu un fundament scientific; dér acesta e departe de a fi casul Pedagogii contemporane. Descoperirile unei sciințe își găsesc rĕsunet numai după órecare întârdiere în domeniul unei sciințe străine; căcĭ practica tradițională, autoritățile stabilite esclusiv în fiă-care sciință în parte, sunt destule obstacole, pentru a opri un prea repede schimb de ideĭ. Pedagogia de astădĭ, bunăóră, sta într'o relațiune fórte slabă cu Psichologia contemporană și într'o relațiune fórte strînsă cu Psichologia de acum un secol în urmă. Multe din adevĕrurile, pe care ea se sprijină astădĭ, sunt de mult părăsite în domeniul Psichologii; altele apoi au fost produse pe terenul pedagogic, fără a se ține întru nimic sémă de controlul Psichologii.

O Pedagogiă indispensabilă educațiunii omului, la aud, sună frumos ce-i drept, în realitate însĕ, suntem departe de a fi învoițĭ

primă în modul cel mai favorabil, dicênd că Francesii au făcut imens progrese militare.

*

Depeşi sosite din Berlin şi Petersburg anunţă, că numirea lui Şişkin de ministru de interne rusesc deja e fapt împlinit. Alaltăerî Şişkin a fost învitat la prândul de curte din Potsdam şi apoi a plecat spre Petersburg.

*

Din Sofia sosesc sciri despre o *crisă* ce amenință guvernul lui *Stoilov*. Crisa e provocată în prima linia de cestiunea oficerilor bulgarî emigraţî în Rusia. Partidul aşa numit *unionist* din parlamentul bulgar a aşternut lui Stoilov un program, în care între altele pretind, ca guvernul să repriméscă pe oficerii emigraţî în armata bulgară, cu ranguri mai înalte. In urma acésta Stoilov a cerut dela principele Ferdinand împuternicire de-a disolva sobranja, dér principele nu s'a învoit cu acésta. Astfel crisa guvernamentală póte urma în fiă-care moment şi să asigură, că viitorul guvern bulgar va fi *unionist şi filorus*.

*

Alaltăerî la 2 óre 30 m. preşedintele Faure primi în palatul Elysée pe **Regele Greciei** şi se intreţinu o jumêtate de óră cu el. Regelui i-se făcură obicînuitele onorurî militare, şi la $3^1/_4$ óre Faure întórsă regelui visita.

*

O depeşă sosită din **New-York** anunţă, că senatorul *Onsy* publică în numele *comitetului naţional republican* o scrisóre, în care declară, că alegerea lui *Mac Kinley* ca preşedinte şi a lui *Hobart* ca vice-preşedinte a Statelor unite nordamericane este sigură. Mac Kinley va primi 270, ér candidatul *Bryan* numai 110 voturî. Şése state cu 67 voturî nu sunt încă sigure, dér e fórte probabil, că voturile vor cădé pe partea republicanilor.

Mişcări electorale.

Mobilisarea miliţiei pentru alegerî. „Erd. Hir.“ primesce din Budapesta următórea telegramă: „Guvernul unguresc a cerut dela ministrul de honvedî *să-i pună la disposiţiă pentru durata alegerilor o putere armată, de care în privinţa mărimei ar fi egală cu o mobilisare parţială.* Deóre-ce însă în privinţa cheltuelilor n'au putut ajunge la învoélă, afacerea a ajuns înaintea *ministrului comun de rèsboiă*, care numai pe lângă acea condiţiă a fost aplicat a pune la disposiţia guvernului armata cerută, décă ministeriul de interne îi va despăgubi cheltuelile, *carî urcă la sute de mii de florenî.* Ministrul de interne a luat asupră-şi garantarea înapoiărei cheltuelilor şi astfel ne putem aştepta, că *alegerile se vor face pretutindenea cu intrevenirea armatei*“.

*

Sêrbii passiviştî. *„Zastava“* şi *„Branik“* dela 1 (13) Octomvre c. publică următórea notiţă în fruntea foii: „Delegaţii comitetelor centrale ale partidelor naţionale sêrbescî, radicală şi liberală, în calitatea lor de membri ai partidei naţionalităţilor în Ungaria, au ţinut conferenţă comună şi s'au înţeles, că, conform spiritului congresului naţionalităţilor din 10 August 1895, *nu vor pune nicăirî candidaţî naţionalî la viitórele alegerî.* In cel mai scurt timp se va publica îndrumarea către alegătorii sêrbî privitor la ţinuta ce au să păstreze faţă cu alegerile“.

*

Prima vărsare de sânge. Abia s'au început mişcările electorale şi între partidele ungurescî s'au şi început încăerările şi vêrsările de sânge. In diua de 13 Octomvre s'au întêmplat o asemenea încăerare în cercul Cubinului de jos din comitatul Arva. Alegătorii *slovacî* ai „partidei poporale“ s'au înhăţat la luptă cu alegătorii partidei „liberale“. Cei dintâiŭ (Slovacii) plecaseră din comuna Árvaváralja spre comuna curat slovacă Hrustin, cu scop, ca să corteşéscă în favorul candidatului „partidei poporale“. Pe drum se întâlniră cu alegătorii jidano-maghiarî ai partidei „liberale“. Drept salutare, ei începuseră a se cinsti unii pe alţii cu insulte şi înjurăturî. După ce au [vêdut însă, că cu vorba nu se face trébă, au trecut la *fapte.* Mai întâiŭ începură să-şî prăvăle unii altora trăsurile în şanţurî, apoi a se toca în cap cu ciomagele şi cu prăjinele dela stinđarde, ér la urmă începură a-şî slobođi sânge cu cuţitele. Gendarmii în timpul acesta steteau la o parte şi se desfătau şi ei în minunatul tablou, ce se desfăşurară înaintea lor. După *o jumêtate de oră*, vêdênd ei cum se prăvăle trăsurile prin şanţurî şi cum se sparg capetele ómenilor cu ciomagele, ér burtele cu briceagele, le trăsni prin gând să pună şi ei mâna pe armă. Se aruncară cu baionetele asupra mulţimei, *culcând la pământ două femeî.* Mulţimea încă se aruncă atuncî asupra gendarmilor, pe carî îi pureceară bine.

După ce se îmblătiră strajnic unii pe alţii, lăsând şi cadavre în urma lor, în fine îşî luaseră unii dela alţii „rêmas bun“ şi se despărţiră, unii cu capetele sparte, alţii cu piciórele rupte, alţii cu burtele sfredelite, — dér totuşî încă destul de viguroşî pentru a-şî puté aprinde şi casele unii altora. Plecaseră care încătrău să sêvîrşéscă, drept încheiare şi acésta bravură electorală, dér din întêmplare, la audul scirei, că au să fiă aprinse comune întregî *a fost adusă miliţiă* şi aşa glorioşii luptătorî se vêdură siliţî a se mulţămi care cu cât a căpêtat, fără a se întinde mai departe.

Pe bieţii alegătorî slovacî, după cum arată semnele, are să-i coste cam mult sprijinul, ce-l dau „partidei poporale“, dér cel puţin le va rêmâné „mândria“ de-a fi luptat — sub stindard unguresc!...

„Magyarország“ se înspăimêntă de cele întêmplate în cercul Cubinului şi, „plin de îngrijirî patriotice asupra celor ce vor urma încă de aci înainte“ esclamă: „Printre Slovacii agitaţî, nimenea şi nicî-odată n'a causat mai mare pagubă ideei de stat maghiar, ca baionetele lui Banffy!“

*

Altă încăerare s'a întêmplat Dumineca trecută în Budapesta. Mamelucul guvernamental Morzsányi Karoly, ţinêndu-şî într'o sală darea de sémă înaintea alegătorilor, aceştia la eşirea din sală furâ întimpinaţî din partea socialiştilor cu pietrii şi bolovanî, rupêndu-le stégurile, luându-le cocardele de pe piept, scuipându-i în faţă şi cinstindu-i cu vorbe cum le-a venit la gură. Incheiarea „serbării“ s'a făcut prin intrevenirea poliţiştilor, carî pe mai mulţî dintre socialiştî i-au arestat.

Comitetul armenesc.

Diarul *„Daily News“* publică, pe trei colóne şi jumêtate, o întrevedere a corespondentului său cu *Garo* şi *Hracî*, cei doi Armenî, carî s'au refugiat la Geneva în urma atacului asupra Băncii Otomane din Constantinopol, atac, la care au participat. D-nii Garo şi Hracî au comunicat acestui corespondent amênuntele următóre:

Ideia de a ataca Banca Otomană a fost dată de tovarăşul lor *Papkinsuni*, care a fost ucis în timpul rêscólei. Se organisasera în acelaşî timp atacurî contra casărmilor şi staţiunilor poliţienescî pentru a distrage atenţia trupelor dela atacul asupra Băncii. Secretarul s'a păstrat bine; dér câte-va familii armenescî ai aflau ceva şi au părăsit oraşul câte-va dile înainte de 26 August. Poliţia deveni bănuitóre şi află o parte a conjuraţiei. 'I se comunicase, că se organiséză o resólă la Psamatia.

Planul rêsculaţilor era acesta: Şefii să pătrundă în casărmî, să tragă asupra câtor-va soldaţî şi să fugă. Fugarii vor fi urmăriţî. Soldaţii vor fi atraşî astfel spre un loc public şi atuncî Armenii vor trage asupra trupelor din casele locuite de coreligionarii lor. In timpul zăpăcelii se va putea pune mâna pe Banca Otomană.

Garo şi Hracî au mai povestit redactorului dela *„Daily News“* următorul proiect al lui Papkinsuni:

— Când am conceput planul nostru de campanie, Papkinsuni a propus să dăm foc Constantinopolei. El era revoluţionar în felul lui Marat. Cum sciţî, Marat a dis: „Singura procedere bună e să ucidem, să ucidem, să ucidem“. Apărându-şî proiectul, Papkinsuni a dis: „Scim cu toţii că décă vom ridica un deget, Turcii vor masacra pe conaţionalii noştri. Acésta e sigur; de ce să nu dăm, aşa déră, foc baracei? N'am face-o pentru a ucide, ci pentru că atuncî Turcii ar fi ocupaţî cu stingerea focului şi noi am putea scăpa cu toţii“.

Garo şi Hracî au declarat însă, că planul acesta a fost respins ca fiind prea barbar. Cel din urmă a adăogat:

— Vê povestim acésta pentru a vê dovedi, că suntem capabilî să ardem până la pământ întregul Stambul, construit în cea mai mare parte din lemn.

SCIRILE DILEI.

— 3 (15) Octomvre.

Regele Alexandru al Serbiei va sosi în Bucurescî Vinerî, 18 Octomvre, la órele 3 după amédî, cu trenul de Giurgiu. După primirea oficială şi prândul dela palat, regele Serbiei va primi audienţe la legaţia Serbiei. Sâmbătă, la órele 12, va pleca la Sinaia şi Dumінecă se va întórce în Serbia prin Predeal şi Buda-Pesta.

—o—

Episcopul săsesc Dr. Frideric Müller din Sibiiu va sosi mâne în Braşov pentru de-a asista la 18 c. la inaugurarea monumentului lui Arpad de pe Timpa. Episcopul va fi salutat la gară de către primarul oraşului şi de preoţime şi apoi va fi condus în oraş de un banderiu. Pe tîrgul cailor şi pe piéţa-Honterus tinerimea scolară săsésca va forma şpalier. Indată după sosire vor urma recepţiunile diferitelor corporaţiunî, ér séra se va arangia în onórea episcopului o serenadă împreunată cu retragere cu torţe, şi apoi un prând festiv în redută.

—o—

Cum se mănâncă banii ţerei. Étă cum: Consilierul de secţia din ministeriul de honvedî Biro Pál a păşit şi el ca candidat de deputat *cu program guvernamental* în cercul Hodmezővásárhely. Pentru acest *merit*, el a fost avansat la postul de consilier ministerial supra-numerar. In budgetul anului 1897 nu este prevêdut acest post, dér ce-i pasă d-lui Banffy? El are puterea în mână şi creéză posturî nouă câte vré pentru mamelucii săi. Avansarea lui Biro tocmai acum în ajunul alegerilor s'a făcut anume cu scopul, ca în casul când ar reuşi a fi ales deputat, să se pótă retrage din post cu o pensiune mai mare. — „M.-g.“ aducênd acéstă scire, adauge: „Sêrmanul popor maghiar, care şi ultimul crucer şi-l plătesce în dare fără de-a sci pentru ce scopurî folosesce Banffy şi soţii săi atâta sumedeniă de banî; acum în decursul alegerilor ar puté să înveţe ceva şi să se cuminţéscă“.

—o—

Chirotonire. Alaltăerî în 1 Octomvre v. c., Escelenţa Sa archiepiscopul şi metropolitul Miron Romanul, a chirotonit întru presbiter pentru biserica româna ortodoxă cu chramul Sf. Nicolae din Braşov-Scheiŭ pe d-l Dr. Vasilie Saftu, fost profesor seminarial în Sibiiu.

—o—

Visită preaînaltă la — Ős-Budavár. Din Budapesta se anunţă, că alaltă-séră, Marţî, Majestatea Sa împărătésa-regină, însoţită de archi-ducesa Gizella, a visitat *pe neaşteptate* Ős-Budavár-ul, unde a petrecut

---

asupra unei Pedagogii *óre-care*, necum asupra celei *indispensabile!*

In orî-ce cas, ceea-ce se recomandă ca ideal pentru şcólele nóstre — vorbesc de cele primare în special — e departe de a merita acéstă din urmă calificare.

Uşurarea prea mare a programelor; precumpănirea, prea peste mêsură, a intuiţiunii asupra cunoscinţei abstracte, două marî dorinţe ale reformatorilor noştri, — sunt, în anume împrejurărî, cu mult mai periculóse pentru desvoltarea inteligenţei decât tótă *criminala* practică tradiţională şcolastică.

Altă-dată şcóla era, într'adevêr, o grea încercare; dér totuşî inteligenţele de elită isbuteau a fi stăpâne pe greutăţî şi profitau de anii de studiu; pe când astădî, pe unde înfloresc metodele pedagogice, şcóla pare înadins întocmită pentru inteligenţele mediocre. Educatorul modern, cu tendinţa lui de a evita prea multă încărcare a inteligenţei elevului, ajunge în cele din urmă a *toci* calităţile înăscute ale acestuia. Décă, înainte vreme, elevii erau constrinşî să percurgă, în gona mare şi de multe-orî cu salturî, drumul spre sciinţă — puţinî ajungeau la ţintă, cine contestă? — astădî constringerea n'a dispărut, ci i-a dat numai o formă opusă: cei mai agerî la minte dintre elevî sunt încărcaţî cu plumb, pentru a se ţine la pas cu toţî mediocri, şi óre la ţintă ajung în număr mai mare?! Atuncî erau pedepsiţî cei mediocri, astădî cei inteligenţî; schimbarea nu cred să fiă în avantagiul modernilor.

Inălţarea culturii unei ţêrî depinde, în primul rênd, de selecţiunea unei minorităţî de elită intelectuală, minoritate, care *creéză*, şi numai în al doilea rênd de înmulţirea individilor eşiţî de-abia de-asupra ignoranţei; aceştî din urmă sunt numai un fel de vehicul, cu rol mai mult mecanic pentru producerile *elitei creatóre*; prin ei înşi-şî nu trăesc nicî o cultură adevêrată. Pedagogia modernă — aceea, pe care o vedem dată ca ideal la noi — nu ţine nicî o sémă de asemenî diferenţe; ea simplifică instrucţiunea, până ce o aduce la nivelul tuturor inteligenţelor; evită tot ce ese afară din norma comună, şi, prin acésta, opresce orî-ce selecţiune de talente şi capete originale.

Ródele ei nu vor întârdia să se arate. Fără îndoélă, vom avé, în curênd, cu mult mai mulţî ómenî înţelegêtori — dlarî la minte; — dér acéstă înţelegere şi claritate vor fi rêscumpêrate în destul cu banalitatea, ce va ţine loc drept orî-ce cunoscinţă; vor puté mai mulţî să esprime bine cele ce sciu — numai că prea puţin vor sci, şi cele ce vor sci vor veni, de sigur, din gândirea altora! Acei cu calităţî intelectuale distinse vor fi aduşî prin lunga deprindere căpêtată în şcólă, să fiă fără încredere în puterile lor; tipicul comun va domina în manifestările lor ca şi în ale celor mediocri; peste tot mersul banal şi artificial de metodă!

Să fiă acésta un progres?

*

Décă cercăm să ne dăm sémă, sub ce condiţiunî s'a produs entusiasmul celor ce susţin metodele simpliste ale Pedagogiei contemporane, descoperim fără multă greutate, că mai principale sunt următórele două:

Prima aparţine domeniului, propriu dis, pedagogic.

Psichologia sensualistă englesă din secolul trecut a pierdut astădî cu desêvîrşire caracterul sciinţific de care se bucura altădată. Nimenî nu mai crede în acele teorii psichologice, după carî inteligenţa omenéscă, înainte de esercitiul simţurilor, ar fi un fel de *tabula rasa*; séu în teoriile empiriste asupra formării ideilor, etc. De asemenî nicî-unde, în cărţile bune de Psichologie, nu se vor mai găsi rêtăcirî, ca acele ale filosofilor sensualiştî, după carî procesul raţionamentului ar consta într'o simplă împreunare de noţiunî, şi noţiunile, la rêndul lor, într'o simplă împreunare de senstaţiunî. Tóte aceste teorii, carî fuseseră atât de rêspândite altă-dată, sunt astădî cu desêvîrşire părăsite, séu în orî-ce cas împărtăşite numai de puţinî psichologî, remaşî neatinşî de curentul timpului. In pedagogiă însă, situaţia e cu totul alta. Teoriile psichologice de odinióră sunt aci încă în mare stimă şi, pentru majoritatea pedagogilor, ele sunt chiar dogme. Mulţî, dintre aceştî din urmă, au póte simţêmêntul, că lecţiunile lor de învêţămênt intuitiv sunt câte-odată nefolositóre elevilor, ei to-

½ óră, cercetând tóte lucrurile de acolo. De sigur, scirea despre acéstă visită va fi făcut mare sensație între femeile maghiare, carĭ cu sutele subscriu în fiă-care ḑi înverşunatul protest al fóiei catolice „Alkotmány“ în contra „Ös-Budavár“-ului şi a scandalelor de-acolo.

—o—

Siguranța averei în Budapesta Că ce minunată poliţiă are capitala Ungariei „milenare“, o dovedesce următorul furt, ce s'a întêmplat într'una din nopţile acestei sĕptĕmânĭ, tocmai pe strada Museului, una din cele mai împopulate strade ale oraşului. Aci se afla o lampă electrică de-asupra uşei prăvăliei lui „Szántó şi Glass“. Acéstă lampă, nu numai că a fost posibil de-a fi stînsă fără sĕ fi observat poliţia, dér a fost şi furată. După afirmarea ómenilor de specialitate, actul acestui furt a trebuit sĕ dureze cel mai puţin o jumĕtate de oră. Hoţii au lucrat neconturbaţĭ, au luat lampa şi s'au cărat cu ea, fără a li-se fi dat de urmă. Onóre poliţiei milenare din Budapesta, care dovedesce, că e bine organisată şi la înălţimea chiămărei sale unguresci!

—o—

Promovare. Sâmbătă în 10 Octomvre n. a fost promovat d-l *Gheorghe Dragomir* din Lugoş la gradul de doctor în sciinţele teologice, în aula universităţii Francisco-Iosefine din Cernăuţĭ.

—o—

3 Pentru orăşenĭ, funcţionarĭ, etc. carĭ au ocupaţiunĭ sedentare sunt prafurile Seidlitz ale lui Moll cel mai bun remediu prin efectul lor la regularea mistuirei. O cutie 1 fl. se póte căpăta ḑilnic prin poşte de către farmacistul A. Moll liferantul curtii din Viena. Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă se sĕ céră preparatul lui Moll provĕḑut cu marcă şi ssubscriere.

Retragerea Lordului Rosebery.

Toastul prim-ministrului engles Lordul *Rosebery* într'o scrisóre adresată către partidul liberal din parlamentul engles îşĭ anunţase ḑilele trecute dimisia din demnitatea de şef al acelei partide. Causa retragerei lui Rosebery este divergenţa de păreri care s'a ivit între el şi *Gladstone* precum şi între William *Harcourt*, cu privire la *cestiunea orientală.* Vinerea trecută Rosebery ţinu în Edinburg un discurs, în care espuse şi cu mai multă evidenţă deosebirea de părerĭ dintre dênsul Gladstone şi Harccurt.

„Cestiunea turcéscă“ ḑise lord Rosebery, e punctul vulnerabil al Europei. S'a propus *detronarea Sultanului* sub cuvênt că se póte găsi un succesor mai bun, dér unul mai rĕu nicĭ-odată. Acésta ar însemna o evitare a cestiunei. Nu e vorba de persóne, ci de metodă. Sultanul nu póte fi detronat. Puterile s'ar opune. Décă puterile s'ar putea uni asupra punctului acesta, ele s'ar putea uni şi asupra unor puncte mai importante. S'a mai propus ca sĕ se dea Rusiei Dardanelele séu ca Rusia sĕ administrese Turcia. Dér nicĭ Dardanelele şi nicĭ Turcia nu ne aparţin nouĕ ca sĕ le putem dărui.“

Trecênd apoi la propunerea lui Gladstone, ca ambasadorul engles din Constantinopol sĕ fiă rechemat, Rosebery ḑise, că e silit sĕ nu fiă de acord cu Gladstone asupra punctului acesta, ceea ce nu-i impedecă de a fi pretinĭ. Cu tóte simţemintele ce are pentru Gladstone, Rosebery declară, că rechemarea ambasadorului ar fi un mare afront care ar putea pricinui un rĕsboiu. Propunerea lui Gladstone de a ameninţa pe Sultanul fără a intreprinde o acţiune, ar fi mărturisirea publică a neputinţei.

„Sunt hotărît“ adaogă lordul Rosebery, „sĕ lupt cu mânile şi cu picióre!e contra politicei de intervenţiune isolată în afacerile orientale. Un rĕzboiu europén ca consecinţă a unei acţiunĭ izolate a Marei Britanii nu este o fantomă. Propriul meu panaceu pentru tratarea chestiunei orientăle e procedarea comună a puterilor, şi décă nu a tuturor, cel puţin a celor direct interesate. Nu este esact că concertul europén e neputincios“.

Venind apoi la renunţarea sa la demnitatea de şef a partidului, lord Rosebery declară că nu are destăinuirĭ de făcut. Nu critica ḑiarelor 'i-a dictat hotărîrea, ci nu vrea sĕ rĕmâe ca şef în conflict cu Gladstone. Dificultăţile politice inferióre nu sunt mai micĭ ca cele din politica externă Renunţarea sa a fost în mânile colegilor sĕi de când cu ultimile alegerĭ. Acum speră că partidul va fi unit.

Lordul Rosebery îşĭ sfârşi discursul mulţumind colegilor sĕi, şi mai cu sémă lui *Asquith*, pentru sprijinul acordat partidului.

Un document politic.

In anul 1844 Ţarul *Nicolae I* a făcut o visită reginei *Victoria a* Angliei şi a avut mai multe conferenţe cu Sir Robert *Peel*, preşedintele consiliului de atuncĭ; ér contele *Nesselrode* primi ordinul sĕ redacteze un memoriu în privinţa acésta. Un preot engles, canonicul *M' Goll*, a căpătat atuncĭ un exemplar prin mijlocirea baronului Jomini şi l'a comunicat acum presei.

Documentul acesta presintă interes pentru situaţia de acum din Orient, căcĭ din el reese că Ţarul Nicolae dorea deja atuncĭ sĕ obţie o înţelegere a Angliei asupra aceleaşĭ cestiunĭ.

Următórele puncte formau basa înţelegerei dorite:

1. Menţinerea Statului Otoman în composiţia sa actuală cât timp combinaţiunea acésta politică va fi posibilă.

2. Décă am prevedea, că Turcia e în ajun de a-se descompune, trebue sĕ se obţie o înţelegere prealabilă în privinţa stabilirii nouĕi ordine a lucrurilor pentru a înlocui pe cea de acum. Ar trebui sĕ se îngrijéscă atuncĭ în comun acord, ca orĭ-ce schimbare în ordinea lucrurilor din Turcia sĕ nu periciiteze siguranţa propriilor nóstre State şi acele drepturĭ ce le sunt garantate prin tratate, ca şi menţinerea echilibrului europén.

Intr'un anex al memoriului acestuia, se citéză următórea declaraţie interesantă a Ţarului Nicolae I, făcută opt anĭ în urmă ambasadorului engles Sir *Hamilton Seymour*:

„Cât privesce Constantinopolul, n'am ilusia Caterinei II. Din contră, consider întinderea colosală a Rusiei ca un pericol pentru dênsa. Aşĭ voi sĕ vĕd Turcia destul de puternică pentru a inspira respect celor-lalte puterĭ. Décă ar trebui însĕ sĕ móră, Anglia şi Rusia ar trebui sĕ se înţélégă asupra succesorului ei... Cât mĕ privesce, eu aşĭ promite, că nu voiŭ lua nicĭ odată Constantinopolul, décă propunerea mea de înţelegere cu Anglia ar fi acceptată... Décă un Ţar rusesc ar cuceri într'o ḑi Constantinopolul séu s'ar vedea silit sĕ'l ocupe în mod durabil, Rusia ar pierde din momentul acesta. Décă nu mĭ-aşi muta eu reşedinţa la Bosfor, ar face-o fiul séu nepotul meu. O aşa schimbare s'ar opera mai curênd séu mar târḑiu, căcĭ la Bosfor e mai cald şi mai frumos decât la Petersburg séu Moscva; dér când Ţarul şi-ar lua odată reşedinţa la Constantinopol, Rusia ar înceta de a fi Rusiă.

Nicĭ un Rus nu ar voi acésta. Nu esistă nicĭ un Rus, care n'ar vedé cu ochĭ bunĭ o cruciadă creştină pentru liberarea moscheei sf. Sofia. Dér nimenĭ n'ar voi ca Kremlinul sĕ fiă mutat la „cele şépte turnurĭ“.

„*Daily Cronicle*“ adaugă la amĕnuntule acestea că „prima încercare de a încheia o convenţiune ruso-englesă a rĕmas fără resultat; opt anĭ mai târḑiu Ţarul îşĭ reînoi ofertele, la care s'a rĕspuns cu coaliţa anglo-francesă şi rĕsboiul din Crimeia“.

Nou abonament la GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Octomvre 1896 st. v.

s'a deschis nou abonament la care învităm pe toţĭ amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	
pe un an	12 fl.
pe şése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.
Pentru România şi străinătate:	
pe un an	40 francĭ
pe şése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Teatru german. „Die berühmte Frau“ de Schönthan şi Kadelburg e o comedia dintre cele mai bune ale acestorĭ autorĭ. Ea e scrisă cu mult spirit şi cunoscinţă socială, intrigă aprópe de loc. Autorii persifléză în acéstă piesă femeia, care neglijată de bărbatul ei nu-şĭ mai găsesce fericirea în îngrijirea casei şi a copiilor ei, ci umblă sĕ-şĭ facă nume mare şi cunoscut prin scrierile ei. Şi conclusiunea comediei îţĭ arată, că fericirea nu o găsesce nimenĭ nicĭ în laurĭ, nicĭ prin strălucire, ci tocmai în cercul restrâns familiar.

D-l Neher, care făcea pe bărbatul femeii renumite a jucat ca în tot-déuna admirabil. Bonvivantul d-l Claar însĕ a fost la înălţime. D-sa ş'a format rolul sĕu şi la adus la mai multă valóre prin jocul lui plin de viéţă şi temperament, fiind mult ajutat şi prin înfăţişarea lui simpatică şi elegantă. D-l Dieffenbacher precum şi damele: Wachtel, Gross Valberg Renner şi Hochenek s'au purtat fórte brav.

Lunĭ se va da comedia „Der Herr Senator“ tot de Schönthan şi Kalburg până atuncĭ va rĕmânea teatrul închis din causa serbărilor milenare.

Telegrama part. a „Gaz. Trans.“

Cehul-Silvaniei, 14 Octomvre.*) Astăḑĭ la 3 óre a fost liberat din închisóre pentru „Manifest“ d-nul *George Pop de Băsescĭ* La eşirea din închisóre d-sa a fost întimpinat şi petrecut de aicĭ până la Băsescĭ de numĕrósă inteligenţă română.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 14 Octomvre A. S. R. Principele *Ferdinand* a sosist alaltăerĭ séră la órele 10.20 în capitală. Erĭ AA. LL. RR. şi A. S. I. Marele duce *Boris Vladimirovicĭ* plecà la Sinaia, unde se va serba astăḑĭ aniversarea nascerei Principelui Carol.

Budapesta, 14 Octomvre. In cercurile politice şi ale magnaţilor de aicĭ este lăţită de o sĕptĕmână scirea, că contele Albert *Apponyi*, conducĕtorul partidei naţionale *se retrage* din viaţa politică şi păşesce în serviciul *diplomaţiei austro-ungară.* Se asigură, că ministrul-preşedinte *Banffy* i-a promis sĕ-i esopereze numirea de *ambasador în Paris.*

Francfurt, 14 Octomvre. „*Frankfurter Zeitung*“ publică în numĕrul sĕu de astăḑĭ următórea scire sensaţională, pe care ḑice, că o primesce din isvor sigur: Sultanul s'ar fi hotărît sĕ asigure în familia sa dreptul de *succesiune* la tron în acel mod ca moştenitorul de tron sĕ fiă fiiul cel mai în vêrstă al Sultanului. Pentru prinţul *Selim*, actualul moştenitor de tron turcesc, familia caută o soţiă printre *fiicele domnitorilor creştinĭ* din Europa şi deja s'au început pertractărĭ cu curtea bavaréză ca viitórea soţiă a prinţului turc sĕ fiă ducesa *Adelgunda* de Bavaria. „*Fr. Ztg.*“ afirmă, că deja s'a statorit, ca afară de primul copil, care se va nasce din acéstă căsĕtoriă, toţĭ ceialalţĭ, carĭ eventual ar urma după primul născut, sĕ fiă *crescuţĭ în religia creştină.*

Constantinopol, 14 Octomvre. Ḑiarul turcesc „*Emniett*“ anunţă, că din capitala Turciei au *emigrat 16,000 de Armenĭ.*

Literatură.

In tipografia diecesană din Caransebeş a apărut: **Topografia satului şi hotarului Maidan,** de *Sofronie Liuba* şi *Aurelie Iara,* urmată de studiu despre Celţĭ şi numele de localităţĭ de *Dr. At. M. Marienescu.* Un op voluminos şi fórte de valóre, conţinênd 324 pag. tipar compres. Preţul numai 1 fl. 20 cr.

DIVERSE.

Epistola unei fetiţe către regina Angliei. Din incidentul jubileului reginei Angliei Victoria, acésta a primit nenumĕrate gratulărĭ, între carĭ şi o epistolă dela o fetiţă din Scoţia. Cuprinsul epistolei din cuvênt în cuvênt este următorul: „Iubită Regină! Voesc numai sĕ-ţĭ fac cunoscut, ce bucuriă mare am eu, că domnescĭ de un timp aşa îndelungat şi cât doresc eu, ca domnia Ta sĕ dureze şi mai departe. Nu cred, că în tótă viéţa Ta, nicĭ cel puţin odată sĕ fi fost în Dumfries. Astfel sĕ numesce oraşul, în care locuesc şi de unde îţĭ scriu. Dumfries e oraşul meu natal; sunt de 9 anĭ. Mai mult ca de 3 anĭ sunt morbósă şi de un an sunt aşa de greu bolnavă, încât nicĭ nu pot sta pe picióre. Te rog decĭ, iubită regină, mĕ iértă pentru-că îţĭ scriu aşa rĕu. Te salută de mii de orĭ mica Ta pretină, credinciósa Caterina Smith str. Castle 47“. Se ḑice, că epistola acésta a făcut o impresie plăcută asupra Reginei şi că cu mâna propriă a rĕspuns „Micei prietine“. In epistolă regina şi-a alăturat şi fotografia Sa.

*) Acéstă telegramă, expedată erĭ la 3 óre şi 30 minute, am primit'o numai astăḑĭ la 8 óre diminéta. — Red.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

---

tuşĭ trebue sĕ aplice dogma: nu-i permis nimĕnui sĕ aibă noţiunĭ abstracte până ce n'a avut representărĭ intuitive, şi pe aceste trebue sĕ le dobândéscă prin şcólă! In deşert érăşĭ ar avé unii dintre dênşii convingerea, că elevul inteligent cheltuesce cu mult mai multă atenţiune atuncĭ, când ascultă lucrurĭ sciute, decât décă i-s'ar da orĭ-ce altă muncă mai grea! Dogma ḑice: deprindete a merge treptat şi astfel, elevul inteligent va fi obligat sĕ fiă atent la lucrurĭ sciute. Cât e de nimicitor apoi, pentru desvoltarea personalităţii morale la elevĭ, faptul de a-le înăbuşi prea des curiositatea, şi de a-i ţine prea legaţĭ de mersul metodic — simplist, mecanic, — de către psichologii sensualiştĭ nu ni-se spune nimic şi decĭ nicĭ de către pedagogĭ. Spontaneitatea inteligenţei era fără importanţă pentru Psichologia secolului trecut şi aşa a rĕmas şi pentru Pedagogia de astăḑĭ. Aibă cineva răbdarea sĕ cetéscă măcar, câteva din lecţiunile ce se publică, şi va dovedi numai decât urmele nefastei influenţe. Va vedé, cum, le fiă-care lucru ce se presintă elevului, pedagogul are grija sĕ înlăture orĭ-ce dificultate, orĭ-ce motiv de gândire propriă. In mintea elevului nu se aşterne nimic, care sĕ nu fi fost mai întâiu esaminat de pedagog; elevul e o simplă statuă îmbrăcată cu simţirĭ: vechea dogmă a sensualiştilor.

Pentru a forma pe elev sĕ judece prin sine însu-şĭ — principala ţintă a unei bune educaţiunĭ — pedagogul modern nu face apel, decât la aceleaşĭ calităţĭ sufletescĭ, la carĭ făceau apel şi psichologii sensualiştĭ, adecă la cele receptive. De spontaneitatea, cu care se realiséză funcţiunea judecăţii, nu se face nicĭ o vorbă; după vechea dogmă, judecata consistă într'o simplă împreunare de noţiunĭ; sunt aceste noţiunĭ bine lămurite în mintea elevului, judecata are sĕ vină de sine! Şi cu acéstă convingere majoritatea pedagogilor lămuresc neîntrerupt noţiunile şi intuiţiunile elevilor, aşteptând ca judecata acestora sĕ se fortifice dela sine.

(Va urma.)

Cursul pietei Brașov.
Din 16 Octomvre 1896.

Bancnote rom.	Cump. 9.48	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump. 9.45	Vênd.	9.48
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump. 5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump. 126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. —.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump. —.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75

Cursul la bursa din Viena.
Din 15 Octomvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.60
Renta de corone ung. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	122.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121. –
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.35
Bonurĭ rurale croate-slavone	97.30
Imprum. ung. cu premiĭ	155.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	137.50
Renta de hârtie austr.	101.15
Renta de argint austr.	101.35
Renta de aur austr.	122.45
Losurĭ din 1860	144.25
Acții de ale Băncei austro-ungară.	932.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	397.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	363.50
Napoleondorĭ	9 54
Mărcĭ imperiale germane	58.85
London vista	119.90
Paris vista	47.62½
Rente de corone austr. 4%	101.20
Note italiene	44.45

SPIRT contra Reumatismului.

Premiat cu **diplome** și cu **medaliă de aur** la esposiția din **Cairo 1895** și la esposiția de medicamente din **Londra 1896.** — Analisat de medicĭ și aplicat în spitalurĭ cu mare succes ca medicament exterior.

Vindecă iute ori și ce vătămare a corpului așa ca soldina, reuma, ischia, astma și altele.

Durerea de dințĭ și cap, o alină în cincĭ minute.

Prețul unei sticle cu instrucția folosirei **1 corónă**, sticla mai mare **2 coróne 40 filerĭ.**

Depou principal în BUDAPESTA la farmacia D. **Török Jószef** Király-utcza Nr. 12 și D. **Dr. Egger A.** Váczi körut Nr. 17, se mai află la tóte farmaciile din capitală, și la cele mai multe din provincie cum și la Producĕtorul:

Widder Gyula,
farmacist S.-A.-Ujhely Nr. 71.

Comandele din provincie se efectuéză punctual.

Se află în **Brașov** la farmacia D-lor Kelemen Ferencz, Ales. Jekelius, Schuster K., Roth V. 1080,7—10.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, décă fiăcare cutiă este provĕdută cu marca de apĕrare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al **Prafurilor-Seidlitz de A. Moll** în contra greutăților celor mai cerbicóse la **stomach și pântece**, în contra cârceilor și acrelei la stomach, **constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge,** haemorhoidelor și a celor mai diferite **bóle femeescĭ** a luat acest medicament de casă o rĕspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — **Prețul unei cutiioriginale sigilate 1 fl. v. a.**

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilŭ numai, décă fiecare sticlă este provĕdută cu marca de scutire și cu plumbul lui **A. Moll.**

Franzbranntwein-ul și sarea este fórte bine cunoscută ca un **remediu poporal** cu deosebire prin tras (frotat) alină durerile de **șoldină și reumatism** și a altor urmărĭ de recélă. **Prețul unei sticle-originale plumbate 90 cr.**

Apa de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe basa de natron Acid-salicilicŭ)

La întrebuințarea dilnică, cu deosebire importantă pentru copii de orĭ-ce etate și adulți, asigureză acéstă apă de gură conservarea sănĕtósă și mai departe a dinților. **Prețul sticlei provĕdute cu marca de apĕrare a lui A. Moll 60 cr.**

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,
c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciă se efectuéză dilnic prin rambursă postală.

La deposite sĕ se céră anumit *preparatele provĕdute cu iscălitura și marca de apĕrare a lui A. MOLL.*

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciștĭ Ferd. Jekelius, Victor Roth, Franz Kellemen și Ed. Kugler, engros la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer, Teutsch & Tartler, Fritz Geisberger. 0—52.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Budapesta—Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Tren mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Tren mixt	Tren accel.	Tren accel.	Tren de persón.
10—	8.05		8 05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3.37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11.33	12.47		P.-Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4.38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö-Telegd		10.07	7.10	2.01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5.49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4.50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10.37	8.21	6 59	5 55	sos.	Clușiu	pl.	6.13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr. pers. 4.35	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10.40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12.57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Teiuș Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1.09	11.49	6.08			Uiuóra			2.49		2.08	4.27
11.09	1.16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	11.40	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.55	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05		1.30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29		12 57	3.06
12.33		2.08				Crăciunel			12.55		12.32	2.40
12.47		2.27		9.09		Blașiu		2.48	12.40		11.59	2 26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01		11.28	1.54
1.34		3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41		11.10	1.35
2.13		3.46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14		11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55		10.48	12.45
3.04		4 45		10.22		Elisabetopol		1.40	10.21		10 18	12.16
3.40		5.27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42		9.43	11.33
4.03		6 12		11.12		Hașfaleu		12.52	9.12		9.19	11.16
5.34		7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45		7.38	10.03
6.12		8.37		12.58		Agoștonfalva			7.02		7.22	9.25
6.41		9.07		1.15		Apața		11 11	6.36		6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58		6.33	8.28
8.—		10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08		5.57	7.48
3.55		11.—		2 19	pl.		sos.	10.05	5.20			9.08
4.40		12.26		3 01		Timiș		9.39	4.14		5.20	8.28
5.10		1 11		3.31		Predeal		9.12	3.32		4.14	8.01
12.00		8 30		9.30	sos.	Bucurescĭ	pl.	5.35	9.15		3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Tren mixt	Tren de persón.	Tren de persón.	Tren de persón				Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu de persón.	Trenu mixtu
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoș		7.02	1.58	7.38	9.59
4.12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorhei	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8:05

Ghiriș—Turda

tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.		tren de persón.	tren mixt	tren mixt	tren de persón.
7 33	11.—	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrig — Făgăraș

tren de persón.	Tren mixt	tren de persón.	tren mixt						tren mixt	Tren mixt	tren de persón	tren de persón.
2.20	4.45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.		9.34	3.05	6.23	12.35
3.57	6.35	1.25	8.50	3 13		Ocna			8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.		7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.		7.29	Marța și Vinerea		8.57
	6.16		3.58			Avrig			6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.		3.28			4.30

Simeria (Piski)—Hunedóra

tren mixt	tren mixt	tren mixt	tren mixt		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12.20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brașov—Zêrneștĭ

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55		Brașov	7.44	1.29	
10.28	6.36		Zêrneștĭ	6.20	12.05	

Mureș-Ludoș — Bistrița

	Numai Luni a comunică	N. Marța comunică			Circulă numai Marța		Numai Vinerea circulă
4.—	9.10	4.20	Mureș-Ludoș		6.46	7.21	
5 03	10.28	5.35	Zau		5.49	6.24	
6 48	12 41		Țagu-Budatelic		4.50		9.40
7 38	1.54		St. Mihaiu de câmpie		3.44		8.46
8 33	3.02		Lechința		2.48		7.43
9 07	3.41		Ș.-Măghiăruș		2.01		6.55
9.59	4 55		Bistrița		1.16		5 52

Arad—Timișóra

6.20	11.25	5.-		Arad		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Seghedin.	6 05	2.30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ				trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl.	Sibiiu	sos.	7.10	9 20
5.42	2.27	„	Selemberk	„	6.57	9.07
6.06	2.51	„	Cisnădie	pl	6.36	8.46

Sighișóra—Odorheiu-sêcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișóra	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfaleu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Notă: Órele însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.